

ม.11 พ.ร.บ.สุขภาพแห่งชาติ ทางเลือกทางรอดเมืองระยอง

สานพลัง สร้างสุขภาพ

กาลครั้งหนึ่ง ณ ดินแดนภาคตะวันออก จังหวัดระยอง เคย "ถูกเลือก" ให้เป็นหนึ่งในพื้นที่สำหรับแผนพัฒนาภูมิภาค ฉบับแรกของประเทศไทย ภายใต้โครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก (อีสเทิร์นซีบอร์ด) ที่มาพร้อมคำขวัญติดหู "โชติช่วงชัชวาลย์" ด้วยหวังว่าประเทศไทยจะก้าวไกลทันโลก พร้อมกับสร้างเศรษฐกิจให้เติบโต เปิดประตูเชื่อมโยง และถ่ายทอดความสมบูรณ์ของทรัพยากรภาคตะวันออกไปหล่อเลี้ยงภาคส่วนต่างๆ

แต่เนทีวานเรื่องนี้กลับไม่ได้ลงท้ายแบบมีความสุขอย่างที่หวัง เพราะข้อเท็จจริงคือตลอด 26 ปีที่ผ่านมา ความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่ถาโถมเข้ามายังแผ่นดินระยองอย่างรวดเร็ว ได้ก่อให้เกิดข้อสงสัยและสร้างภาระต่อชะตากรรมของคนระยองอย่างไม่มีทางเลี่ยง

กระทั่งเมื่อพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550 ถือกำเนิดขึ้นด้วยความตั้งใจที่จะนำมาใช้เป็นเครื่องมือสำหรับการสร้างสุขภาพะบบหลักการสังคมสมานฉันท์ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมและการมีองค์ความรู้ที่รอบด้าน เครือข่ายประชาชนภาคตะวันออกที่ได้รับผลกระทบจากนิคมอุตสาหกรรม จึงได้ลุกขึ้นมาขอร้องใช้สิทธิในมาตรา 11 ซึ่งระบุให้บุคคลหรือคณะบุคคลสามารถร้องขอและเข้าร่วมในกระบวนการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพจากนโยบายสาธารณะและมีสิทธิในการรับรู้ข้อมูลหรือรอบด้านที่อาจมีผลกระทบต่อสุขภาพของตนหรือชุมชน

สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.) ซึ่งเป็นกลไกเชื่อมประสานพลังทุกฝ่ายจึงได้ร่วมกับสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส) และมูลนิธินโยบายสุขภาพฯ ทำงานขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพคนระยองบนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างประชาชนกับทุกภาคส่วน ซึ่งเน้นกระบวนการประเมินผลกระทบทางเลือกการพัฒนา และพัฒนาศักยภาพของชุมชนให้สามารถคิด วิเคราะห์องค์ความรู้เพื่อใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาได้ ผ่านการจัดกระบวนการพัฒนาโดยจัดเวทีสมัชชาสุขภาพเฉพาะประเด็นผลกระทบจากการพัฒนาอุตสาหกรรมในพื้นที่

ดร.เดชรัตน์ สุขกำเนิด อาจารย์จากคณะเศรษฐศาสตร์ ม.เกษตรศาสตร์ หนึ่งในทีมวิชาการ กล่าวว่า "สิ่งที่ยากที่สุดให้เห็นคือการพัฒนาจังหวัดระยองที่จะเกิดขึ้นต่อไปน่าจะมองเรื่องของภาพรวม ไม่ใช่เฉพาะแค่เรื่องของเศรษฐกิจ และมลพิษเพียงอย่างเดียว ไม่อย่างนั้นคุณภาพชีวิตของคนระยองก็จะไม่มีทางดีขึ้นได้ นอกจากนี้ในเรื่องของผังเมือง

ที่จะต้องมีการเร่งแก้ไขโดยด่วน เพราะเกี่ยวข้องกับปัญหาสิ่งแวดล้อม และเรื่องสุขภาพโดยตรง มีการกำหนดพื้นที่สีม่วงสำหรับอุตสาหกรรม ขยายออกไปในพื้นที่แหล่งอาศัยเดิม"

ศุภกิจ นันทะวรการ นักวิชาการจากมูลนิธินโยบายสุขภาพฯ กล่าวว่า จากกระบวนการจัดเวทีชุมชนมองความคิดเห็นภาพรวมของระยองในเวทีใหญ่ที่ผ่านมา นำไปสู่การทำแผนที่ระยองใน 2 ภาพได้แก่ แผนที่ภัยคุกคามสุขภาพจังหวัดระยอง ด้วยการกำหนดปัญหาต่างๆ ตั้งแต่มลพิษอุตสาหกรรมไปจนถึงปัญหาสังคม ซึ่งแสดงภาพการกระจุกตัวของอุตสาหกรรมอย่างชัดเจน และแผนที่ความหวัง อนาคตการพัฒนา เช่น เรื่องเกษตรอินทรีย์ เครือข่ายประมงเพื่อการฟื้นฟูทรัพยากร กิจกรรมเยาวชนที่มีบทบาทสำคัญในพื้นที่

การจัดเวทีทุกระดับนำไปสู่การประเมินผลกระทบต่อสุขภาพจากทางเลือกอนาคตของคนระยอง โดยอาศัยการวิเคราะห์ข้อมูลทางวิชาการและความคิดเห็นจากเวทีย่อย เกิดเป็นกรอบรวมการทำงานโดยพบว่าทิศทางการพัฒนามี 3 ส่วน ได้แก่ การพัฒนาตามแผนพัฒนาของภาครัฐ วิสัยทัศน์ของชาวระยอง และสมมติฐานของการพัฒนา และการจะดำเนินการพัฒนาควรพิจารณาให้อุปบนแนวคิด 5 มิติสุขภาพคือ สิ่งแวดล้อม ทรัพยากร สังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม

ข้อเสนอมุมมองจากการทำงานในพื้นที่พบว่า ระยองยังมีทรัพยากรและศักยภาพในการพัฒนาแต่ควรมีกลไกในการสร้างทางเลือกการพัฒนาอื่นๆ ที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์การพัฒนาของชาวระยอง และสร้างผลกระทบทางบวกต่อสุขภาพของชาวระยอง จึงจำเป็นจะต้องทบทวนและปรับแนวทางการพัฒนาระยอง โดยควรจะมีกลไกคณะกรรมการเพื่อพิจารณาทบทวนและเสนอแนวทางการพัฒนาระยองในอนาคต และให้มีกลไกผู้ตรวจการเพื่อแก้ไขปัญหามลกระทบและปัญหาความขัดแย้งในปัจจุบัน

ข้อเสนอดังกล่าวจะถูกนำเสนอต่อการประชุมคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ในวันที่ 27 มิถุนายน 2551 ก่อนการเสนอเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี เพื่อให้เกิดการผลักดันนโยบายการพัฒนาแบบองค์รวมที่ใส่ใจต่อสุขภาพ

กระบวนการทั้งหมดนับเป็นก้าวสำคัญในการใช้เครื่องมือใหม่ ภายใต้ พ.ร.บ.สุขภาพแห่งชาติ 2550 ในการขับเคลื่อนสังคม "สุขภาพ" ให้เป็นจริง

	สช. สานพลัง สร้างสุขภาพ	สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ(สช.) ตู้ ปณ.9 ปณ.ตลาดขวัญ นนทบุรี 11002 โทรศัพท์ 02-590-2304 โทรสาร 02-590-2311 www.nationalhealth.or.th
--	--	--